

POLITIHØGSKOLEN

STUDIEPLAN

VIDEREUTDANNING

I

KRIMINALTEKNISK ETTERFORSKNING

FORDYPNING I

VOLD- OG DØDSFALLSAKER

20 studiepoeng

Modul 2A: Fordypning i kriminalteknisk etterforskning av vold- og dødsfallsaker (15 studiepoeng)

Modul 3A: Fordypning i kriminalteknisk etterforskning av blodspor (5 studiepoeng).

**Godkjent i høgskolestyret
6. desember 2017**

1. Videreutdanning i kriminalteknisk etterforskning - fordypning i vold- og dødsfallssaker

1.1. Innledning

Voldskriminalitet er blant de typer kriminalitet som får størst oppmerksomhet i det offentlige rom, og politiets evne til å løse disse sakene er av betydning for befolkningens opplevelse av trygghet og rettsikkerhet. Virkningen av voldsutøvelse er dramatisk for de som utsettes for dette.

Kunnskap om voldskriminalitet er vesentlig for både å kunne forebygge nye hendelser og for å etterforske om det er begått en straffbar handling. Politihøgskolens videreutdanninger i kriminalteknisk etterforskning av vold- og dødsfallsaker skal bidra til dette.

1.2. Formål

Formålet med utdanningen er å bidra til at politiet har kompetanse til å utføre kriminalteknisk etterforskning av vold- og dødsfallsaker med høy kvalitet slik at hensynet til objektivitet og rettssikkerhet ivaretas.

1.3. Organisering og moduler

Videreutdanning i kriminalteknisk etterforskning er organisert i 10 moduler som samlet utgjør 100 studiepoeng. Modulene 1A - 1B og 1C er felles for alle politiutdannede som ønsker å spesialisere seg i kriminalteknisk etterforskning, mens 2A og 3A, 2B og 3B, 2C og 3C er ulike fordypningsutdanninger som kan velges ut fra oppgave- og interesseområde. Modul 4 forutsetter at ett av de tre fordypningsområdene er gjennomført. Flere moduler er åpne for andre enn politiutdannede. Hvem dette er vil fremgå i de enkelte studieplanene.

Modell for videreutdanninger i kriminalteknisk etterforskning

	Modul 4: Kriminaltekniske koordinatører (10 stp.) ¹		
Fordypning i kriminalteknisk etterforskning	Modul 3A: Kriminalteknisk etterforskning - blodspor (5 stp.)	Modul 3B: Kriminalteknisk etterforskning av sprengningsåsted (5 stp.)	Modul 3C: Kriminalteknisk etterforskning av brannåsted (5 stp.)
	Modul 2A: Kriminalteknisk etterforskning av vold- og dødsfall-saker (15 stp.)	Modul 2B: Kriminalteknisk etterforskning av ulykker og ekstraordinære hendelser (15 stp.)	Modul 2C: Brannetterforskning (15 stp.)
Videreutdanning i generell kriminalteknisk etterforskning	Modul 1C: Kriminalteknisk dokumentasjon (7,5 stp.)		
	Modul 1B: Kriminalteknisk fotografering (7,5 stp.)		
	Modul 1A: Kriminalteknisk etterforskning av åsted (15 stp.)		

Videre er modulene organisert i fem studieplaner:

- Videreutdanning i generell kriminalteknisk etterforskning
- Videreutdanning i kriminalteknisk etterforskning, fordypning: Vold- og dødsfallssaker
- Videreutdanning i kriminalteknisk etterforskning, fordypning: Ulykker og ekstraordinære hendelser
- Videreutdanning i kriminalteknisk etterforskning, fordypning: Brann
- Videreutdanning for kriminaltekniske koordinatører.

¹ Forutsetter 3A, 3B eller 3C

Denne studieplanen omhandler 2 moduler med fordypning i kriminalteknisk etterforskning av vold- og dødsfallsaker:

- Modul 2A: Fordypning i kriminalteknisk etterforskning av vold- og dødsfallsaker (se side 6)
- Modul 3A: Fordypning i kriminalteknisk etterforskning av blodspor (se side 10).

1.4. Målgrupper og opptakskrav

1.4.1. Målgruppene for de to modulene

Modul 2A - Kriminalteknisk etterforskning av vold- og dødsfallsaker

Målgruppene er polititjenestepersoner og sivile som er ansatt som kriminalteknisk etterforsker/kriminaltekniker i Norge, Danmark eller Sverige. Studieplassene fordeles med inntil 5 prosent av plassene til søkere fra Danmark og Sverige.

Modul 3A - Kriminalteknisk etterforskning av blodspor

Målgruppene er polititjenestepersoner og sivile som er ansatt som kriminalteknisk etterforsker/kriminaltekniker i Norge, Danmark eller Sverige. Studieplassene fordeles med inntil 5 prosent av plassene til søkere fra Danmark og Sverige.

1.4.2. Opptakskrav for de to modulene

Modul 2A - Kriminalteknisk etterforskning av vold- og dødsfallsaker

Søkere må dokumentere følgende formelle krav

Utdanning:

- bestått bachelor/ 3-årig politiutdanning eller annen relevant utdanning minimum på bachelornivå
- bestått 1 av følgende utdanninger
 - Videreutdanning i kriminalteknisk etterforskning - Modul 2C²:
Kriminalteknisk vurdering og dokumentasjon

² Studieplan 2012

- Videreutdanning i kriminalteknisk etterforskning - Modul 1C³:
Kriminalteknisk dokumentasjon
- Videreutdanning i kriminalteknikk - Modul 2⁴
- Nasjonal etter- og videreutdanning i kriminalteknikk i Danmark eller Sverige.

Ansettelse, praksis og andre krav:

- ansettelse i politiet i Norge, Danmark eller Sverige
- minimum 3 års praksis i kriminalteknisk etterforskning.

Søkere som ikke tilfredsstillter de formelle kravene må dokumentere følgende:

- Bestått 2-årig utdanning fra Politiskole/annen 2-årig etatsutdanning og minimum 60 studiepoeng/1680 timer etterutdanningskurs/5 års praksis erstatter kravet til bachelorutdanning
- Bestått Politihøgskolens etterutdanning i kriminalteknikk trinn 2 før 2007 og minimum 3 års praksis⁵ innenfor kriminalteknisk etterforskning erstatter kravet til videreutdanning.

Modul 3A - Kriminalteknisk etterforskning av blodspor

Søkere må dokumentere følgende formelle krav

Utdanning:

- bestått bachelor/ 3-årig politiutdanning eller annen relevant utdanning minimum på bachelornivå
- bestått 1 av følgende utdanninger
 - Videreutdanning i kriminalteknisk etterforskning - Modul 2A⁶:
Kriminalteknisk etterforskning av vold- og dødsfallsaker
 - Videreutdanning i kriminalteknisk etterforskning - Modul 2⁷.

³ Studieplan 2017

⁴ Studieplan 2007

⁵ I tillegg til det generelle kravet om minimum 3 års praksis i kriminalteknisk etterforskning

⁶ Studieplan 2012 eller 2017

⁷ Studieplan 2007

Ansettelse, praksis og andre krav:

- ansettelse i politiet i Norge, Danmark eller Sverige
- minimum 4 års praksis i kriminalteknisk etterforskning.

Søkere som ikke tilfredsstill de formelle kravene må dokumentere følgende:

- Bestått 2-årig utdanning fra Politiskole/annen 2-årig etatsutdanning og minimum 60 studiepoeng/1680 timer etterutdanningskurs/5 års praksis erstatter kravet til bachelorutdanning
- Bestått Politihøgskolens etterutdanning i kriminalteknikk trinn 2 før 2007 og minimum 3 års praksis⁸ i kriminalteknisk etterforskning erstatter kravet til videreutdanning.

1.5. Generell kompetanse

Studentene kan etter gjennomførte moduler

- Fremstå med økt innsikt og trygghet i yrkesrollen
- Identifisere og vurdere etiske dilemma i den kriminaltekniske etterforskningen
- Vise selvstendig ansvar for kriminaltekniske etterforskningsoppgaver
- Vise utdypet forståelse for den helhetlige etterforskningen.

Samlet skal modulene i kriminalteknisk etterforskning bidra til at studentene oppnår den generelle kompetansen som beskrives.

⁸ I tillegg til det generelle kravet om minimum 4 års praksis i kriminalteknisk etterforskning

2. Modul 2A: Kriminalteknisk etterforskning av vold- og dødsfallsaker - 15 studiepoeng

Vold i nære relasjoner, vold mot barn, seksualisert vold, andre alvorlige voldssaker og drap er prioriterte saker for politi og påtalemyndighet. Utdypet kunnskap om saksfeltet og særegne metoder skal medføre at det velges riktige etterforskningsskritt, i riktig fase av etterforskningen.

2.1. Læringsutbytte

Kunnskap

Studentene har etter gjennomført modul avansert kunnskap om:

- Etterforskningens formål, regulering og kvalitetskrav i vold- og dødsfallsaker
- Kriminalteknisk etterforskning av vold- og dødsfallsaker
 - Vold, herunder seksualisert vold og vold i nære relasjoner
 - Uventet/mistenkelige dødsfall
 - Brå og uventet spedbarnsdød
 - Sykehusdødsfall
 - Selvdrap
 - Drap
- Organisering og praktisk gjennomføring av kriminalteknisk etterforskning av vold- og dødsfallsaker
- Kriminaltekniske spor og metode i etterforskning av vold- og dødsfallsaker
 - Spurvurdering og sporutnyttelse
 - Klinisk rettsmedisinske undersøkelser
 - Sakkyndige likundersøkelser

Ferdigheter

Studentene kan etter gjennomført modul:

- Planlegge, gjennomføre og evaluere kriminalteknisk etterforskning i vold- og dødsfallsaker forankret i forskningsbasert og erfaringsbasert kunnskap
- Drøfte utfordringer og problemstillinger i egen praksis ved bruk av teori
- Vurdere og begrunne valg av relevante metoder i alle faser av den kriminaltekniske etterforskningen av vold- og dødsfallsaker

- Vurdere behov og innhente bistand og sakkyndighet i etterforskningens ulike faser
- Samhandle for å bidra til framdrift og kvalitet i den kriminaltekniske etterforskningen av vold- og dødsfallsaker.

2.2. Organisering og arbeidskrav

Studiet er organisert som et deltidsstudium med samlinger og studiearbeid utenom samlingene, og skal som hovedregel gjennomføres i løpet av ca. 5 måneder.

Utdanningen er anslått til ca. 420 timer. Studiearbeidet omfatter individuelt arbeid, gruppearbeid, øvelser, nettbasert arbeid, litteraturstudier og deltakelse i undervisning. Det blir organisert veiledning knyttet til arbeidskravene.

Samlingene utgjør inntil 105 timer som kan fordeles over kortere og lengre tid. Det er obligatorisk deltakelse på samlingene.

Arbeidsmåtene i studiet skal bidra til å gi studentene godt læringsutbytte, og det legges vekt på fleksible og varierte arbeidsformer med stor grad av studentaktivitet. Utdanningen organiseres rundt sentrale problemstillinger og utfordringer i den kriminaltekniske etterforskningen, som belyses med relevant teori. Det forventes derfor at studenten har relevante kriminaltekniske etterforskningsoppgaver under utdanningsperioden.

En nettbasert læringsplattform benyttes i administrering og pedagogisk gjennomføring av studiet.

Arbeidskrav

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studentene får avlegge eksamen:

- et motivasjonsnotat som leveres før første samling (600 ord)
- en skriftlig oppgave der studentene skal vise innsikt i pensumlitteraturen, og anvendelse i egen praksis (2000 ord)
- et refleksjonsnotat som tar utgangspunkt i motivasjonsnotatet og egen læring som leveres etter siste samling (800 ord).

2.3. Vurdering

Modulen avsluttes med en 2-dagers individuell skriftlig hjemmeeksamen. Det benyttes bokstavkarakterer etter en skala fra A til F, hvor A er høyeste karakter, E er laveste ståkarakter og F er ikke bestått.

2.4. Litteratur⁹

2.4.1. Obligatorisk pensum (inntil 965 sider)

- Bouzga, M. M., Dørum, G., Gundersen, K., Kohler, P., Hoff-Olsen, P. & Fonneløp, A. E. (2020). Is it possible to predict the origin of epithelial cells? - A comparison of secondary transfer of skin epithelial cells versus vaginal mucous membrane cells by direct contact. *Science and Justice*, 60(3), 234-242. <https://doi.org/10.1016/j.scijus.2020.02.003> (7 s.).
- Bowman, Z. E., Mosse, K. S. A., Sungaila, A. M., Oorschot, R. A. H. v. & Hartman, D. (2018). Detection of offender DNA following skin-to-skin contact with a victim. *Forensic Science International: Genetics*, 37, 252-259. <https://doi.org/10.1016/j.fsigen.2018.09.005> (7 s.).
- Breen J. M., Næss, P. A., Gaarder, C. & Stray-Pedersen, A. (2021). Autopsy findings in drivers and passengers from fatal motor vehicle collisions: Limited differences in injury patterns and toxicological test results. *Forensic Science, Medicine & Pathology*, 17(2), 235-246. <https://doi.org/10.1007/s12024-021-00359-z> (11 s.).
- Breen J. M., Næss, P. A., Gjerde, H., Gaarder, C. & Stray-Pedersen, A. (2018). The significance of preexisting medical conditions, alcohol/drug use and suicidal behavior for drivers in fatal motor vehicle crashes: A retrospective autopsy study. *Forensic Science, Medicine and Pathology*, 14(1), 4-17. <https://doi.org/10.1007/s12024-017-9934-x> (13 s.).
- Bøylestad L., Stray-Pedersen, A., Vege, Å., Osberg, S. & Rognum, T. (2020). Death-scene investigations contribute to legal protection in unexpected child deaths in Norway. *Acta Paediatrica*, 109(12), 2627-2635. <https://doi.org/10.1111/apa.15284> (8 s.).

⁹ Revidert mars 2021

- Cook, T. (2019). *Blackstone's senior investigating officer's handbook* (5. utg.). Oxford University Press. Pensum: Kap.: 14, 15 og 16 (83 s.).
- Ellingsen C. L., Alfsen, G. C. & Braut, G. S. (2022) Forensic autopsies in Norway 1996-2017: A retrospective study of factors associated with deaths undergoing forensic autopsy. *Scandinavian Journal of Public Health*, 50(4), 424-431.. <https://doi.org/10.1177%2F1403494821997208> (8 s.).
- Fonneløp, A. E., Johannessen, H., Heen, G. Molland, K. & Gill, P. (2019). A retrospective study on the transfer, persistence and recovery of sperm and epithelial cells in samples collected in sexual assault casework. *Forensic Science International: Genetics*, 43, 102153. <https://doi.org/10.1016/j.fsigen.2019.102153> (5 s.).
- Gardner, R. M. & Krouskup, D. (2019). *Practical crime scene processing and investigation* (3. utg.). CRC Press. Pensum: Kapittel 1-2, 9, 12-13, 14 (s. 314-328) og 15-16 (165 s.).
- Geberth, V. J. (2010). *Sex-related homicide and death investigation: Practical and clinical perspectives* (2. utg.). CRC Press. Pensum: Kapittel: 1-2 og 4-6 (260 s.).
- Hedman, J., Jansson, L., Akel, Y., Wallmark, N., Liljestrånd, R. G., Forsberg, C. & Ansell, R. (2020). The double-swab technique versus single swabs for human DNA recovery from various surfaces. *Forensic Science International: Genetics*, 46, 102253. <https://doi.org/10.1016/j.fsigen.2020.102253> (4 s.).
- Hess, S. & Haas, C. (2017). Recovery of trace DNA on clothing: A comparison of mini-tape lifting and three other forensic evidence collection techniques. *Journal of Forensic Sciences*, 62(1), 187-191. <https://doi.org/10.1111/1556-4029.13246> (4 s.).
- McEwen, T., & Regoeczi, W. (2015). Forensic evidence in homicide investigations and prosecutions. *Journal of Forensic Sciences*, 60(5), 1188-1198. [doi: 10.1111/1556-4029.12787](https://doi.org/10.1111/1556-4029.12787) (9 s.).
- Osberg, S., Kalstad, T. G., & Stray-Pedersen, A. (2021). Norwegian parents avoid placing infants in prone sleeping positions but frequently share beds in hazardous ways. *Acta Paediatrica*, 110(7), 2119-2125. <https://doi.org/10.1111/apa.15797> (7 s.).
- Prasad, E., Hitchcock, C., Raymond, J., Cole, A., Barash, M., Gunn, P., Nevin, D. & Oorschot, R. A. H. v. (2020). DNA recovery from unfired and fired cartridge

- cases: A comparison of swabbing, tape lifting, vacuum filtration, and direct PCR. *Forensic Science International*, 317, 110507.
<https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2020.110507> (8 s.).
- Ramos, P., Handt, O. & Taylor, D. (2020). Investigating the position and level of DNA transfer to undergarments during digital sexual assault. *Forensic Science International: Genetics*, 47, 102316.
<https://doi.org/10.1016/j.fsigen.2020.102316> (12 s.).
- Rognum, T. O. (Red). (2016). *Lærebok i rettsmedisin* (3. utg.). Gyldendal Akademisk. Pensum: Kapittel: 7-10, 14-16, 17-19, 20-21, 24-25, 31, 33 - 45), 47-49 og 55-57, (235 s.).
- Stray Pedersen, A., Møller, C., Lange, C. D., Due-Tønnessen, B. J., Grøgaard, J. B., Haugen, O. H., Hikmat, O., Mahesparan, R., Müller, L.-S. O., Myhre, A. K., Myhre, M. C., Nedregaard, B., Nordhov, S. M., Rognum, T. O., Rosendahl, T. S., Vollmer-Sandholm, M. J. & Aukland, S. M. (2018). Legers rolle ved mistanke om alvorlig barnemishandling. *Tidsskrift for Den Norske Legeforening*, 139(2). <https://doi.org/10.4045/tidsskr.18.0922> (4 s.).
- Zuidberg, M., Bettman, M., Aarts, L., Sjerps, M. & Kokshoorn, B. (2019). Targeting relevant sampling areas for human biological traces: Where to sample displaced bodies for offender DNA? *Science and Justice*, 59(2), 153-161. (8 s.).
- Øren, L. (2007). *Skytevåpenidentifisering*. Vett & Viten. Pensum: s. 261-291, s. 315-334, s. 335-358, s. 361-369, s. 382-388, s. 390-392, s. 397-407 og s. 421-422 og s. 433-444. (111 s.).

2.4.2. Forutsettes kjent

Pensum fra videreutdanningene i generell kriminalteknisk etterforskning; modul 1A og 1B (2012 og 2017) og 1C (2017) ved Politihøgskolen, Oslo.

3. Modul 3A: Kriminalteknisk etterforskning av blodspor - 5 studiepoeng

Ofre for voldsutøvelse har ofte blødende skader, og forståelsen av blodflekker som spor får stor betydning i slike saker. Det er derfor viktig at kriminalteknikere forstår kompleksiteten i vurdering av blodspor i etterforskningen, slik at rettssikkerheten ivaretas. Blodspor må ses i sammenheng med de øvrige sporene i saken, men skal også forstås som en egen sportype.

3.1. Læringsutbytte

Kunnskaper

Studentene har etter gjennomført modul utdypet kunnskap om

- Blod som spor
- Bevisverdi
- Dokumentasjon
- Organisering og praktisk gjennomføring av den kriminaltekniske etterforskningen av blodspor
- Rekonstruksjon

Ferdigheter

Studentene kan etter gjennomført modul

- Planlegge, gjennomføre og evaluere kriminalteknisk vurdering av blodspor forankret i forskningsbasert og erfaringsbasert kunnskap
- Vurdere og begrunne valg av relevante metoder
- Begrunne behov og innhente bistand og sakkyndighet
- Samhandle for å bidra til framdrift og kvalitet i etterforskningen av blodspor

3.2. Organisering og arbeidskrav

Studiet er organisert som et deltidsstudium med samlinger og studiearbeid utenom samlingene, og skal som hovedregel gjennomføres i løpet av ca. 3 måneder. Utdanningen er anslått til ca. 140 timer. Studiearbeidet omfatter individuelt

arbeid, gruppearbeid, øvelser, nettbasert arbeid, litteraturstudier og deltakelse i undervisning. Det blir organisert veiledning knyttet til arbeidskravene.

Samlingene utgjør inntil 70 timer som kan fordeles over kortere og lengre tid. Det er obligatorisk deltakelse på samlingene.

Arbeidsmåtene i studiet skal bidra til å gi studentene godt læringsutbytte, og det legges vekt på fleksible og varierte arbeidsformer med stor grad av studentaktivitet. Utdanningen organiseres rundt sentrale problemstillinger og utfordringer i den kriminaltekniske etterforskningen, som belyses med relevant teori. Det forventes derfor at studenten har relevante kriminaltekniske etterforskningsoppgaver under utdanningsperioden.

En nettbasert læringsplattform benyttes i administrering og pedagogisk gjennomføring av studiet.

Arbeidskrav

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studentene får avlegge eksamen:

- en skriftlig oppgave i par eller grupper der studentene skal vise innsikt i pensumslitteraturen og anvendelse i praksis (1500 ord).

3.3. Vurdering

Studiet avsluttes med en fire timers individuell skriftlig hjemmeeksamen med utgangspunkt i praksis. Det benyttes karakterene bestått/ikke bestått.

3.4. Litteratur¹⁰

3.4.1. Obligatorisk pensum (345 sider)

Bevel, T. & Gardner, R. M. (2008). *Bloodstain pattern analysis: With an introduction to crime scene reconstruction* (3.ut.). Boca Raton: CRC Press.
Pensum: Kap. 2-11, 13-17 (335 s.).

¹⁰ Revidert juni 2022

Sundarrajan, R., & Pathak, R. (2012). Investigating the force relative to blood stain size and pattern. *Indian Journal of Forensic Medicine & Toxicology*, 6(2), 144-149.

https://www.researchgate.net/profile/Syed_Sadat_ali/publication/234013163_Analysis_of_Homicidal_patterns_in_Bangalore_City_India/links/0912f50e40819bac6d000000.pdf#page=150 (5 s.).

Yuen, S. K. y., Taylor, M. C., Owens, G., & Elliot, D. A. (2017). The reliability of swipe/wipe classification and directionality determination methods in bloodstain pattern analysis. *Journal of Forensic Sciences*, 62(4), 1037-1042.
[doi: 10.1111/1556-4029.13298](https://doi.org/10.1111/1556-4029.13298) (5 s)

I tillegg skal studentene lese og gjøre bruk av undervisningsmaterieell samt oppdatert erfarings- og forskningsbasert teori og praksis, som en del av pensum. Obligatorisk pensum skal ikke overstige 375 sider.

3.4.2. Forutsettes kjent

Pensum fra Videreutdanning i Kriminalteknisk etterforskning av vold og dødsfallsaker, modul 2A (2012-2017) ved Politihøgskolen, Oslo.